

V I E N Y B Ė

70-ті М. 27 N.

412 Bedford Avenue
Brooklyn 11, N. Y.

1956 M. LIEPOS (JULY) 13 D.

Telefonas:
EV 4-0862

KAINA 10 c

MASKVOJE LAUKIA PERMAINŲ

Eina gandai, kad Chruščėvas būsias nušalintas.- Kas užims jo vietą ?

Vienybės korespondento
Europoje

Vakarų politikai su dideliu dėmesiu seka šį trečiadienį atsidariusios Maskvoje Aukščiausios Tarybos sesijos darbus.

Kalbama, kad Chruščėvas ir jo ekipa, esanti prie valstybės vairo, partijoje veda labai smarkią kovą. Eina gandai, kad Chruščėvas būsias nušalintas: Minimi net vardai tų, kurie užims jo vietą.

Kiek tiesos yra tuose ganduose, šiandien dar sunku pasakyti, bet charakteringa tai, kad Chruščėvas, sakoma „susirgęs“.

Gal dar nieko rimto, o tik pagirioja, nes ne pirmą kartą jis nusigeria. Per aviacijos šventę būdamas girtas, jis įžeidinėjo vakariečius generolus, dėl ko vėliau maršalas Žukovas turėjo atsiprašyti.

Šiuo metu Kremluje dvi grūnės yra susirėmusios dėl destalinizacijos. Priešaky tų, kurie yra prieš destalinizaciją, stovi Kaganovič, gi už pilną destalinizaciją – Mikojanas ir vidury – Chruščėvas.

Kaganovič prisibijo, kad destalinizacija susilpnins Rusijos valdžią ant satelitų ir užsienio komunistų partijų. Jis

sako, kad pavojinga yra duoti teisę nepriklausomai galvoti ir veikti.

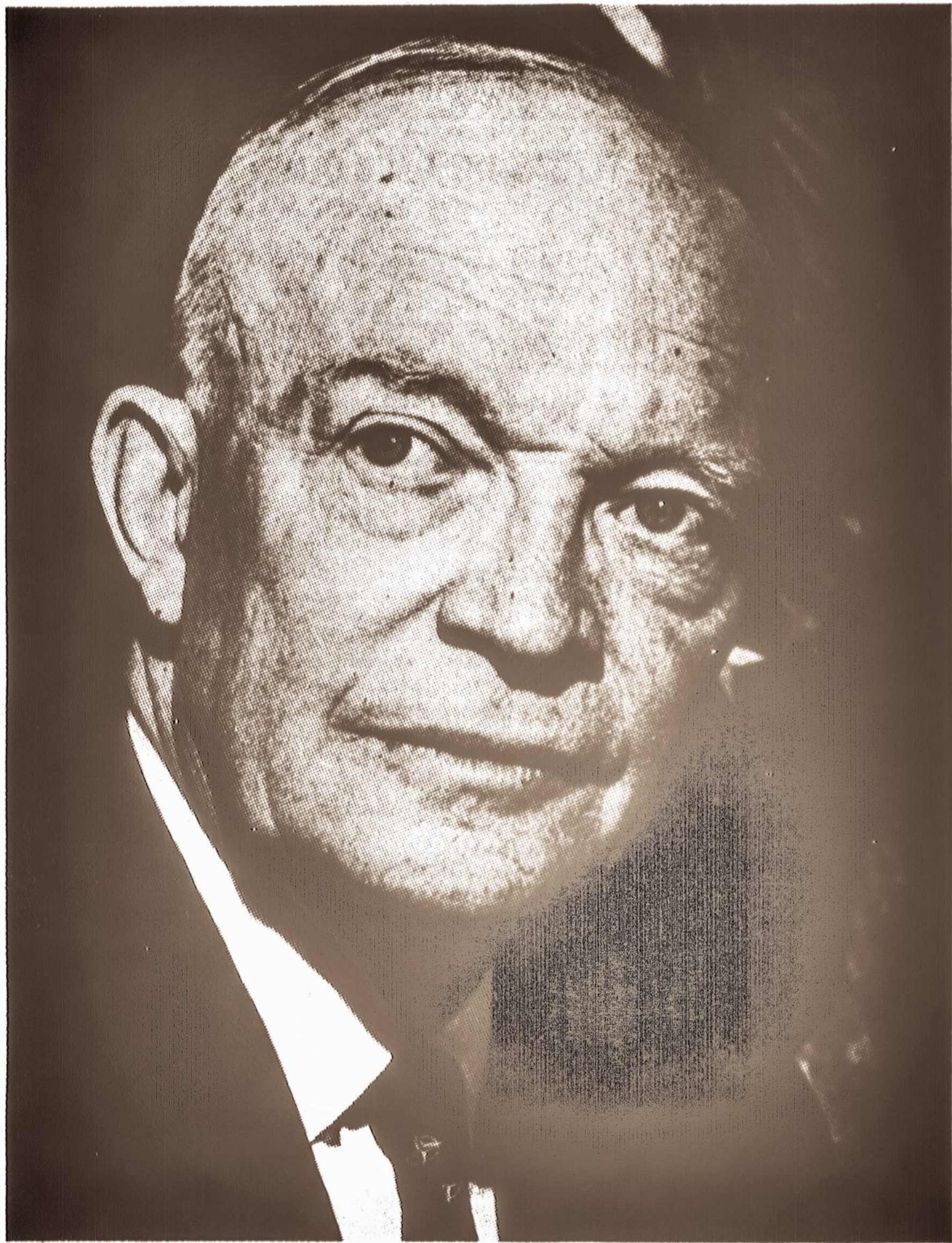
Mikojanas, kurio vardas minimas į Chruščėvo įpėdinius, reikalauja duoti didesnę laisvę komunistiniams kraštams, leidžiant net kritikuoti Maskvą.

Atrodo, kad Mikojanas grupę laimėsianti. Nušalinimas Molotovo iš užsienio ministerio pareigų ir Kaganovičiaus iš darbo ir atlyginimo komiteto, bei iškilmingas maršalo Tito priėmimas yra ženklas, kad Mikojanas grupę laimi.

Tačiau nei Mikojanas, nei Chruščėvas, nei Tito nenumatė, kad varžtų atleidimas satelituose sukels neramumus ir neapykantą prieš rusus, kaip tai įvyko Lenkijoje, Čekoslovakijoje ir Vengrijoje.

Ar Chruščėvas sugebės išlikti arbitru tarp dviejų grupių, ar turės užleisti vietą vienai kuriai grupei? Štai klausimas į kurį laukiamas atsakymas šioje Aukščiausios Tarybos sesijoje.

Kokį kelią pasirinks Sovietų Sąjunga sužinosime artimiausiomis dienomis, kas nulems Chruščėvo ir Bulganino likimą.

PREZIDENTAS DWIGHT D. EISENHOWERIS

EISENHOWERIS LIEKA KANDIDATU

Prezidento Eisenhowerio sveikata esanti geresnė negu prieš operaciją.- Jis patvirtino, kad kandidatuoja antram terminui

Prezidentas Eisenhoweris pranešė, kad jis kandidatuoja antrajam terminui.

Anot republikonų partijos liderio Knowlando, Eisenhowerio sveikata dabar esanti geresnė negu prieš operaciją.

Republikonų partija žadanti dabar mestis su visa energija į rinkiminę kampaniją. Jei prezidentas Eisenhoweris nebūtų susirgęs, tai nebūtų buvę ir klausimo apie kandidatavimo at-

naujinimo. Eisenhoweris niekad nebuvo atsisakęs nuo kandidatavimo. Tačiau, po operacijos iš opozicijos pusės buvo leidžiami įvairūs gandai, kad Eisenhoweris nekandidatuos. Šį

kartą tiems gandams padarytas galas. Eisenhoweris lieka ir toliau republikonų kandidatu.

Eisenhoweris po pareiškimo pozavo fotografams ir kino operatoriams.

Atsiminkite, kad laikraščiui leisti taip pat reikalingi pinigai. Prašoma atnaujinti savo prenumeratą.

Chruščėvas „pagirioja“...

ENCIKLOPEDIJOS VIII TOMUI PASIRODŽIUS

Naujai pasirodžiusiam Lietuvos Enciklopedijos VIII tome gausu vertingos medžiagos iš mokslo, meno, literatūros ir istorijos.

Apstu tremties lituanistikos, liečiančios liet. D. P. stovyklas Vokietijoje.

Rasta truputį painingos su datomis. „Honthorst Gerard (1590 - 1556) olandų tapytojas“. Taigi, gimė vėliau, negu mirė. Daleiskim, kad datos sukeistos. Bet toliau skaitome, kad jis 1637 - 52 gyveno Hagoje, kur puošė Vilhelmo Oranijos princo žiemos rūmus (303 psl.). Tokiu būdu, jis ir numiręs darbuosi (?!).

Antano Gustaičio mirimo data ir vieta: 1937, III, 11 Kaune (24 psl.), o Rašytojų Kalendoriuje - 1937, VIII, 13 Plokščių vals.

Algirdo Gustaičio gim. data: 1916, X, 29 (61 psl.), o Rašyt. Kalend. 1916, X, 5. Nežinia, kurio šaltiniu tikėti. Be to, pastarojo labai pigiai skambančių nuopelnų aptarime yra dar ir toks sakinytis: „1942 pravedė parašų rinkimą Gervėčių apylinkėje“. Neaišku, kuriam tikslui tie parašai buvo renkami...

Aplamai, biografiniuose aptarimuose apstu bereikalingo

o nieko esminio nepasako, pav., Liet. šaulių ar skautų s-gon įstojo tada ir tada, į U. S. A. atvyko tada tai, studijavo tokiuose tai univ-tuose, o studijas gilino dar tokiam ir tokiam u-te. O ar ką nors baigė - nė žodžio. Tokių amžinų studentų „visuose universitetuose“ yra užtenkamai, jie jokiais moksliniais pranašumais gyvenime nepasižymi, todėl ideolatrijos toleravimas Liet. Encikl. puslapiuose labai smugdo pačios Encikl. vertę.

Pagaliau ir „patrijotinė keistenybė“: „Holakas Juozapas (1812, I, 18 Kriauniškiuose, Marijamp. apskr. - 1890, X, 28) Seinų vyskupas sufraganas ir Vilkaviškio klebonas, Vincento ir Jadvygos Andriūšių sūnus.“

Jeigu jis gimęs iš teisėtų tėvų, tai kodėl Holakas, o ne Andriūšis? O „žymus“ tik tuo, kad lenkų kalba rašęs tikybiniais klausimais.

Alf. Gledraitis

Vienybės spaudos technikos pakeitimas pareikalavo didelių išlaidų. Todėl skaitytojais, kuriems nuoširdžiai rūpi laikraščio ateitis, kviečiami į talką.

VIRŠUJE: Kauno Laisvės alejoje, kurią okupantai pavadino Stalino prospektu, buvo prisistieigę degtinės kioskai, kuriuose žmonės gaudavo nusipirkti degtinę kaip kokį laikraštį... Krautuvių iškabos, kaip matyti, yra dviem kalbom - lietuviškai ir rusiškai.

DEGTINIŲ KIOSKAI PAGALIAU PAŠALINTI IŠ LAISVĖS ALĖJOS...

Lietuvoje merginai jaunikaitį nelengva rasti.- Žmonės stebisi grįžusiais „amerikonais“...

Mėgstamiausias Kaune šiuo metu bažnyčios esančios: katedra, vytautinė ir Igulos. Taip jos ir dabar viešai vadinamos. Žmonės šias bažnyčias mėgsta ir todėl, kad jose per pamaldą, gieda geri chorai. Ypač esąs puikus katedros choras, kuriame yra gana daug giesmininkų su tvirtais balsais. Šis choro lygis girdi, esąs aukštesnis, nei prieš karą.

Kaune veikia kunigų seminarija su apie 80 klierikų. Dalis jų šį rudenį turės savo primicijas.

Pagrindinė Kauno gatvė - Laisvės alėja, kuri oficialiai dar tebeturi Stalino vardą, šiaip žmonių kalbose tebevadinama senuoju vardu. Prieš kurį laiką buvo pagarsėjusi specialiais kioskais, kur būdavo pardavinėjama degtinė praeviams. Nuo praeito rudens šie degtininiai kioskai išnyko. Valdžia ir net bažnyčia ragina žmones liautis girtuokliauti. Laisvės alėjoje

dabar telikusios tik kelios užkandinės su degtine. Nugariančiams esą sunku rasti vietos prie barų.

Nemaža lietuvių ištaka už atėjusių rusių. Tekla prasioklėlės ir aukštuosius mokslus baigusios. Tėvai skundžiasi, kad atkalbinėjimai nuo tokių vedybų nieko nepadedą. Tokios vedybos neretai baigiasi skyrybomis. To viso priežastis - Lietuvoje likę labai mažai jaunų vyrų. Surasti merginai jaunikaitį nėra lengva. Esą, ne vaikinai ieško merginų, bet viso to iniciatyva dabar yra moterų rankose.

Apie šimtą ar panašiai šį pavasarį į Lietuvą grįžę vadinaujami „amerikonų“. Tai lietuviai emigrantai iš Argentinos, Brazilijos bei Urugvajaus. Kiti jų grįžo pardavę savo kelių aukštų namus, tikėdamiesi dabar Lietuvoje pragyventi iš procentų.

Iš pradžių šie „amerikonai“ esti apgyvendinami viešbučiuose. Šeimai kartais duodami 3 kambariai. Tai laikoma nepaprasta prabanga. Tokių „amerikonų“ daugiausia Vilniuje. Po kurio laiko tie atvykėliai iškraustomi į kolchozus tarybinio ragaišio paragauti.

Patys vilniečiai kraipo galvas, negalėdami suprasti kokių galų čia tie „amerikonai“ grįžo. Vieni sako, girdi, gimtų namų labai pasiilgę, kiti spėlioja, kad jie nepilno proto... Vilniečiai specialiai vaikšto gatvėmis, norėdami savo akimis pamatyti „amerikonų“. Ypač tuo susidomėjusi studentija. Tie ponai labai lengvai iš kitų išsiskiria savo išvaizda bei dražiais.

Daug anekdotų prikušta apie tuos „amerikonus“. Vienas jų toks - buvo kadaise Jonas, vėliau - džanas, o dabar bulvanas...

LIETUVIS PERKA TIK PAS LIETUVI!

REPUBLIC WINE & LIQUOR STORE

MARIJONA JOKUBAITIENĖ, savininkė
JURGIS JOKUBAITIS, vedėjas

322 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y.

Tel. EVERgreen 7-2089

Vienintėlis lietuvių degtinės ir vyno krautuvis, gyvuojanti jau 20 metų.

JULIUS' RESTAURANT

JULIUS DAUGMAUDIS,
Savininkas

Stiklinis baras. Viena gražiausių užėgų Brooklyne

273 GRAND STREET, BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVERgreen 4-9533.

APSISAUGOKITE

Jūsų visoks turtas pavojuje

Jūsų turtas, namas, automobilis, biznis, baldai ir viskas kita visada būna pavojuje! Nelaimė, gaisras, audra, vagys ir kitokie pavojai gali viską sunaikinti. Tikrai tinkamai apsidraudę, būsite apsaugoti nuo nuostolių. Neturėjimas tinkamos apdraudos dėl atsakomybės už nelaimės (liabilitaty) taip pat gali jūsų turtą ir sutapas sunaikinti.

Pasirinkite patikimą agentą, kuris turi patyrimo apdraudos reikaluose. Jis žinos kaip tinkamiausiai apsaugoti jūsų turtą. Bet koks agentas gali paimti mokesį kai reikia už apdraudę mokėti, tačiau tik tas yra geras agentas, kuris rūpestingai sutvarkys jūsų apdraudę įvykus nelaimėi, su savo patyrimu ateldamas jums pagelbon.

ORMAN & MICHELSON

PILNAS REAL ESTATE IR INSURANCE PATARNAVIMAS

110-04 Jamaica Avenue

Skambinkite: Virginia 6-1800

Richmond Hill 18, N. Y.

NEKUR KITUR NEGAUSITE GERESNIO IR RŪPESTINGESNIO PATARNAVIMO

TRAUN'S BAR

AUGUST TRAUN, Sav.

N.E. cor. 7th & DAUPHIN STREET, PHILADELPHIA, PA.

Tel. PO 5-9785

ADAMS' CAFE

RESTORANAS IR BARAS

941 SPRING GARDEN, PHILADELPHIA, PA.

Tel. PO 5-9566

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY

1601-3 So. 2nd Street PHILADELPHIA, PA

Tel. DE 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)

1113 Mt. Vernon St., Philadelphia, Pa.

PO 5-4110

CENTRO IR RYTŲ EUROPOS KRAŠTŲ IŠLAISVINIMAS

Įtakingas šveicarų dienraštis Basler Nachrichten rodo didelį palankumą Lietuvos laisvės bylai

Įtakingas Šveicarijoje ir iš viso Europoje politikos dienraštis Basler Nachrichten yra paskelbęs įžanginį straipsnį, pavadintą „Visų Centro ir Rytų Europos kraštų išlaisvinimas“.

Federalinis Kancleris Adenaueris ir Valstybės Sekretorius Dulles bendrame pareiškime pakvietė Sovietų Sąjungą padaryti galą „tam brutališkam ir nenatūraliam suskaldymui, kurį ji yra primetusi Vokietijai“. Tuo būdu yra pradėta nauja akcija Vokietijos klausimui išspręsti. Beveik tuo pat metu kiti du Europos valstybės vyrai padarė, Europos tautų išvadavimo iš Sovietų priespaudos reikalą, pareiškimus, kurie vargiai gali būti nutylėti. Tie valstybės vyrai yra mažai žinomi šių dienų pasaulio viešajai opinijai, ir jų žodžiams atitenka mažiau svarbos kaip Vokietijos kanclerio pareiškimams. Tačiau tarp to, ką jie yra pasakę, ir vokiečių tautos siekimo suvienyti Vokietiją yra toks ankštas, betarpiškas ryšis, kad ir jų pažiūros yra vertos dėmesio. Abu „šalutiniai“ pasaulinės politikos įvykiai buvo: pirma, buvusio lenkų egzilinės vyriausybės Londone ministerio pirmininko S. Mackevičiaus sugrįžimas į Lenkiją tikslu padaryti demonstraciją prieš Vakarų didžiųjų valstybių abejingumą Lenkijos likimui, ir antra, buvusio Lietuvos užsienio reikalų ministerio S. Lozoraitis kelionė į Ameriką, kurios tikslas yra priminti Jungtinių Valstybių viešajai nuomonei apie Lietuvos, o taip pat ir kitų Sovietų Sąjungos pavergtų Centro ir Rytų Europos tautų egzistenciją ir nepalaužomą valią atgauti laisvę.

Buv. lenkų egzilinės vyriausybės ministerio pirmininko Mackevičiaus sugrįžimas į Sovietų valdomą Lenkiją yra pažymėtinas ne tiek kaip faktas, nes panašų žingsnį buvo padarę ir kiti lenkų egziliniai politikai, kiek dėl pareiškimų, kuriais Mackevičius motyvavo savo elgesį. Jisai „pasirinko nelaisvę“ ne todėl, kad pageidautų jos daugiau kaip laisvės, bet iš grynios desperacijos. „Mano sugrįžimas į Lenkiją“, pasakė Mackevičius, „nereiškia, kad aš pasidaręs komunistu. Mano sugrįžimas yra tikslas ir išimtinai protestas prieš išdavimą, kurį Vakarų valstybės padarė Lenkijos atžvilgiu. Tų valstybių abejingumas Lenkijos likimui pavertė lenkų egzilinės vyriausybės Londone egzistenciją betiksliu svajone. Nes viltis, kad Lenkija gali būti išvaduota Vakarų valstybių intervencija, yra galutinai iškusi“.

Nusistatymas, kurį išreiškia Rytų ir Centro Europos tautų išlaisvinimo klausimu Lietuvos

atstovas, yra mažiau kartus ir siekia svarstyti problemą konstruktyviu būdu. Buvęs Lietuvos užsienio reikalų ministeris ir Lietuvos diplomatinės tarnybos šefas S. Lozoraitis, kuris yra dabar Washingtone, nuolatos gyvena Romoje. Jis turi gerų santykių Vatikanui. Kaip tikintis katalikas jisai žino, kad net sunkiausių bandymų aktyvaizdoj žmonės neprivalo nustoti vilties. Beveik vienas ketvirtadalis 4,5 milijonų lietuvių tautos gyvena Jungtinėse Valstybėse. Amerikos lietuviai tiki taip pat karštai ir tvirtai kaip jų Europoje gyvenantieji tautiečiai, kad vieną dieną jų

– Sukilo be mūsų leidimo? Tai neįtikėtina, kad tokie dalykai dėtuši revoliuciniame krašte!

kraštas bus tikrai paliuosuotas nuo bolševikų diktatūros.

Gyveną Jungtinėse Valstybėse lietuviai yra Amerikos piliečiai. Jie sudaro imponuojančią beveik 1 milijono rinkikų masę. Kiekviena Amerikos vyriausybė skiria jų pažiūroms daug dėmesio. Todėl Washingtone buvo atydziai klausoma, kai buvęs Lietuvos užsienio reikalų ministeris Lozoraitis, išlipdamas į krantą New Yorke šitaip atsakė lietuvių tautos vardu į pastatytus jam spaudos atstovų klausimus: „Lietuvos klausimas yra neatskiriama dalis Centro ir Rytų Europos kraštų, iš kurių Sovietų Sąjunga išplėšė laisvę ir nepriklausomybę, išvadavimo problemos. Tie kraštai yra: Estija, Latvija, Čekoslovakija, Vengrija, Rumunija, Bulgarija, Albanija ir rytinė Vokietijos dalis, taigi iš viso dešimtis kraštų. Šių dešimties kraštų laisvės bei nepriklausomybės atstatymas sudaro vieną nedalomą klausimą... Sovietų Sąjunga taip pat priešinosi Rytų Vokietijos išlaisvinimui ir suvienijimui su kita Vokietijos dalimi, kaip ji atsisako paliuosuoti kitus devynis Sovietų pavergtus kraštus. Tačiau jeigu Maskva bus priversta nusileisti Vokietijos klausimui, tai automatiniai atneš laisvę ir nepriklausomybę visiems

pavergtiems kraštams tarp Baltijos ir Juodųjų Jūrų, ir vice versa... Iš to seka, kad jeigu Vokietijos suvienijimo klausimas yra tarptautinių derbų objektas, yra neišvengiama ir būtina, kad tos derybos apimtų taip pat visų Sovietų užvaldytų valstybių išlaisvinimo problemą. Vakarų valstybės turėtų tokį reikalavimą pateikti Sovietų Sąjungai visai formaliai...“

Šitie trys Europos valstybės vyrai yra skirtingi savo užimamų vietų atžvilgiu, bet lygūs savo siekimuose. Tai, kas padaro jų pareiškimus taip įdėmėtinius, yra ta aplinkybė, kad jie visi trys tokiu pat pasiryžimu pastatė sprendžiamą pasaulinės politikos klausimą.

Iš tikrųjų, visa, ką Chruščovas, Bulganinas, Malenkovas ir kiti Sovietų eksponentai pasakė paskutiniiais mėnesiais apie jų vadinamąją „naują politiką“ ir ką jie padarė, nepalietė nei vienos esminės Vakarų - Rytų santykių problemos ir nieku būdu nesumažino pavojaus, kurį rusų komunizmas sudaro civilizui. Šitas pavojus gali būti atremtas tiktai priešpastatant jam atskirų žmonių ir tautų laisvę. Todėl Maskva taip atkakliai atsisako grąžinti laisvę ir nepriklausomybę Centro ir Rytų Europos tautoms ir atsisako tai padaryti net ir tuo atveju, jei tos tautos būtų pasiryžusios pasiskelbti „neutralios“. Todėl Vakarams turi sprendžiamos reikšmės, kad reikalavimas atstatyti tų tautų laisvę bei nepriklausomybę būtų padarytas pirmuoju ir svarbiausiu principu Vakarų derybose su Sovietų Sąjunga ir kad to reikalavimo būtų nepalaužomai laikomasi tol, ligi jis bus įvykdytas.

Šis straipsnis – parašytas vieno Basler Nachrichten redakcijos nario, specialisto Sovietų klausimams – yra dar vienas ženklas to svarbaus ir įtakingo laikraščio palankumo Lietuvos ir iš viso Sovietų užvaldytų kraštų laisvės bylai.

PASAULYJE

• Sovietų užsienio reikalų ministeris Šepilov, neseniai grįžęs į Maskvą iš kelionės po arabų kraštus, pareiškė, kad šį rudenį jis atvyks į New Yorką dalyvauti JT sesijoje ir ta proga tikisi susitikti su valstybės sekretoriumi Dulles.

• Čekoslovakijoje antikomunistai bandė paimti Pankrac kalėjimą ir išlaisvinti politinius kalinius. Visame krašte policijai ir kariuomenei atšauktos atostogos. Miestų svarbesniosios vietos stipriai kariuomenės saugomos. Komunistinė spauda pripažįsta, kad susirėmimai su antikomunistais įvykė prie radijo stoties ir pašto rūmų.

• Numatoma, jog pasitrauks iš prancūzų komunistų vado pareigų Maurice Thorez, užleisdamas vietą Waldeck Rochet, kuris yra naujoje Chruščovo linijoje, tuo tarpu kai Thorez yra labiau stalinistas.

• Italų komunistų vadas Togliatti šį rudenį ruošiasi kelionei į Pekiną, aplankyti Mao Tse Tungą.

• Liepos 1 d. prasidėjęs plieno pramonės darbininkų streikas jau palietė ir kitas šakas. Didžioose ežeruose be darbo liko apie 10,000 jūrininkų, kurie pristatydavo rūdą ir anglis. Kai kurie automobilių fabrikai pradeda sumažinti gamybą, prisibijodami, kad pritruks plieno atsargų. Plieno pramonės miestuose užsidarinėja krautuvės ir teatrai.

• Amerikos viceprezidentas Nixon, lankydamasis Formozoje, maršalui Chiang Kai Shekui perdavė prez. Eisenhowerio laišką, kuriame pažadama Amerikos pagalba dabar ir ateityje kinų nacionalistams.

• Prancūzijoje prie Limoge atrasti aukso sluogsniai, turtingesni už Pietų Afrikos. Iš vieno tono rūdos galima bus gauti 40 gramų aukso, tuo tarpu Pietinės Afrikos kasyklose iš vieno tono gaudama tik 8 gramai.

• Liepos 11 d. Maskvoje atsidarė Aukščiausios Tarybos (soviety parlamento) sesija. Vakarų stebėtojai laukia sensacingų nutarimų.

• Graikijoje, Egėjaus jūros salose įvyko didelis žemės drebėjimas, kuriame žuvo virš 40 asmenų ir keli tūkstančiai liko be pastogės. Paskutiniame žemės drebėjime Graikijoje, įvykusiame 1953 metais, buvo užmušta apie 1,000 asmenų.

• JAV aukščiausiojo teismo sprendimu vyriausybė buvo priversta grąžinti į federalines tarnybas 17 valdininkų, kurie buvo atleisti kaip komunistai. Išaiškinta, kad komunistus galima atleisti tik tuo atveju, jei jie prieina prie valstybės paslapčių.

• Atvykęs į Berlyną koncertuoti Prahos operos dirigentas Vojteč Vogel, perbėgo į vakarų pusę. Prieš tai, jis buvo gavęs leidimą savo žmonai ir 2 vaikams išvažiuoti į Angliją.

• New Yorko lenkai, protestuodami dėl Poznanės darbininkų persekiojimo, buvo suruošę manifestacijas prie Sovietų Sąjungos ir Lenkijos atstovybių.

• JAV atstovų rūmai leido pabranginti laiškų siuntimą nuo 3 centų iki 4. Jei senatas pritaris, pastas netrukus pradės vykdyti naują tarifą.

• Liepos 8 d. mirė žymus italų rašytojas Giovanni Papini, sulaukęs 75 metų amžiaus, pagarsėjęs su savo veikalu „Kristaus gyvenimas“. Tačiau paskutiniaisiais metais jo santykiai su Vatikanu kiek atšalo, po pasirodžiusios knygos apie vėlnią.

• Anglų vyriausybės sluogsnuose pripažįstama, kad sovietų įsiskverbimas į Aziją ir Afriką darosi kasdien pavojingesnis vakarams. Po priedanga „ekonominės pagalbos“, sovietai į Aziją ir Afriką siunčia savo propagandistus ir šnipus. Amerikos sukūsti milijonai dolerių šiuose kraštuose pasirodė bereikalingu pinigų išmetimu ir neatsveria sovietų propagandos.

• Pagal Kongreso davinius, šiuo metu Amerikos sostinėje Washingtone gyvena 840,000 žmonių. Jei 1940 metais negrai sudarė tik 28%, tai šiandien jų skaičius pasiekė 45% ir manoma, kad per dešimt metų negrai sostinėje sudarys daugumą.

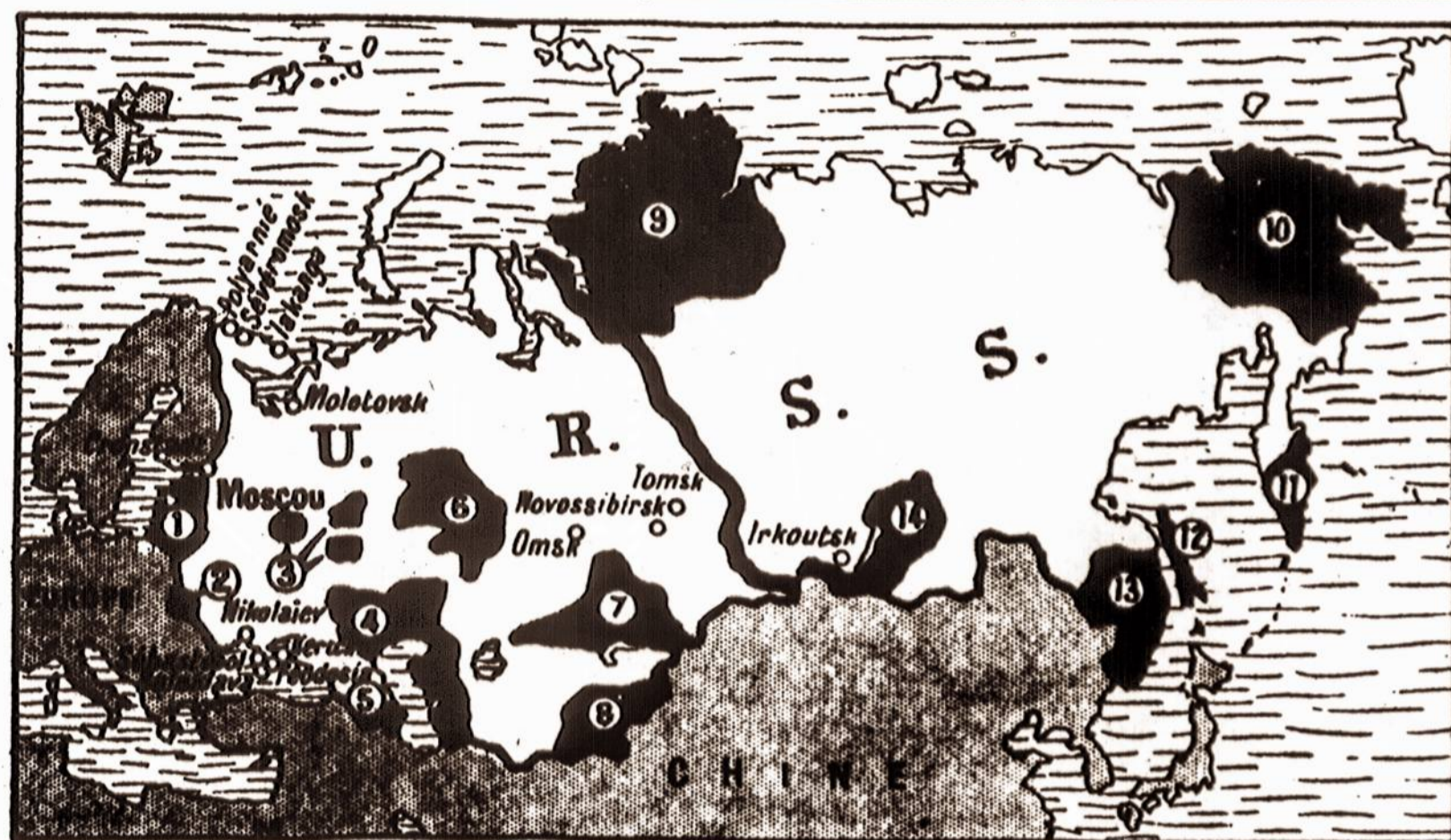
• Į Angliją atvyksta sovietų parlamentary delegacija vadovaujama Ekaterinos Furzevos, vienintelės moters, kuri įeina kaip kandidatė į komunistų partijos centro komitetą.

• Anglijos premjeras Edenas paskelbė, kad ateinančių metų gegužės mėnesį jis vyks į Maskvą, padaryti revizitą Bulganinui ir Chruščevui.

• Gen. Franco įspėja, kad naujoji sovietų politika esanti labai pavojinga vakariečiams.

• Dr. P. L. Kapica, žymus sovietų atominis mokslininkas, kuris Stalino laikais buvo patekęs į nemalonę, kolektyvinės sovietų valdžios grąžintas į anksčiau turėtus pareigas.

• Amerikiečių mokslininkas Kimbrig, 51 metų amžiaus, dirbęs laboratorijoje prie dirbtino satelito išradimo, įvykus sprogimui dezintegrovosi. Rasti tik rūbų likučiai.

UŽDRAUSTOS ZONOS SOVIETŲ SĄJUNGOJE: 1. Kaliningrado provincija (R. Prūsija), Lietuva, Latvija, Estija. — 2. Ukrainos provincija. — 3. Maskvos apylinkė. — 4. Stalingrado apylinkė, vakarinis Kazakstanas, Gurievo, Astrakano ir Krasnovodsko provincijos. — 5. Azerbaidžiano ir Armenijos apygardos. — 6. Urdmut ir Karakalpakos autonominės respublikos, Molotov, Sverdlovsk ir Čeliabinsk provincijos. — 7. Karaganda, Pavlodor ir Semipalatinsk provincijos. — 8. Taškento, Talas, Issyk-Kul, Tian-Chian provincijos ir Todžikistano respublika. — 9. Jenisei upė, Talmyro apylinkė. — 10. Čukotė apylinkė. — 11. Kamčatkos provincija. — 12. Sakhalino provincija. — 13. Habarovsko provincija. — 14. Buriat-mongol autonominė respublika. — Visas pasienis 15 mylių pločio. Miestai: Irkutsk, Tomsk, Omsk, Novosibirsk, Uostai: Nikolajev, Sebastopol, Feodosia, Kerč, Balaklava, Krandstadt, Molotovsk, Jakanga, Rosta, Severemorsk ir Polyarni.

PAVASARIS, BET DAR NE VASARA

Rusai nebebijo užkalbinti svetimšalio.- Bet lengvai Kremliaus valdovai dar galės grįžti atgal.- Deportuo tieji nežino, kodėl jie buvo deportuoti.

— Tai pavasaris! su šypsena lūpose pasakė Maskvoje prancūzų žurnalistui jaunas rusas architektas. Dar mums viskas daryti negalima, bet mes jau laisviau kvėpuojame. Prieš porą metų aš nebūčiau išdrįsęs jus užkalbinti. Šiandien to mes nebijome padaryti.

Igor, taip vadinosi šis architektas, nekritikavo savo vyriausybės, bet jis taip pat nesiginčijo dėl marksistinių tezių. Jis priklausė tai pokarinei jaunajai kartai, kuri savyje turi daugiau tautiškuo, negu marksizmo. Jis nesinešioja didelių iliuzijų apie dabar sėdinčius Kremliuje asmenis, kuriuos dalinai laiko atsakomingu už Stalino erą, bet yra įsitikinęs, kad tai tik pereinamasis etapas ir, kai jo karta paims į rankas vairą, bus prieita prie kitų metodų.

Jis nieko dar nežinojo apie garsiąją Chruščevo kalbą (pažintis su Igoru įvyko prieš mėnesį laiko), bet jis nesivaržė kritikuoti Stalino. Jis, sako, nemylė žmonių, kurie stengiasi iškilti virš masės ir tampa pusdieviais. Gerai buvo padaryta, kad buvo vaigta su ta legenda. Nereikia, sako jis, kad kitas panašiai užimtų Stalino vietą.

— Mes nusikratėme mito. Ir tai yra labai didelis pakeitimas. Mes perėjome viena svarbiausių etapų. Roma nepasistatė per kelias dienas. Čia tas pats. Dar ne vasara, bet mes galutinai užskleidėme pračities puslapį.

Ar rusai galutinai užskleidė pračities puslapį, tai kitas klausimas ir čia Igor gal klysta, rašo prancūzas žurnalistas Penchenier. Visur administracijoje aukštieji valdininkai paliko tie patys. Didžioji administracijos ir partijos mašina tebėra ta pa-

ti kaip ir Stalino laikais. Jei Kremlius pamatys vieną dieną, kad jis eina klaidingu keliu, jam lengva bus pakeisti garus ir vėl suveržti gyvenimą. Tam tereiks 24 valandų. Kalbėti apie visišką padėties pakeitimą galima bus tada, kai bus visa administracija pakeista.

Stalinui mirus, vis dėl to reikėjo net trijų metų, kad dingtų baimė. Ir žmonės dabar miega ramiau, nebijodami anksti rytą būti prikelti MVD agentų. Dabar galima viešai kalbėti Maskvos gatvėje apie Liubanka kalėjimą, nebijant, kad žmonės išbėgios...

Bet kada sakoma didžioji baimė dingo, tai nereikia sprasti, jog ji dingo visiems. Tai reiškia, kad nebijo tie, kurie dar nepažino deportacijos. Jie dabar gali ramiai miegoti. Bet kiek laiko dar turės pračiti, kol paleistieji deportuo tieji atgaus gyvenimo džiaugsmą? Kada visi deportuo tieji galės grįžti į namus?

„Pats didžiausias turtas, sakė Stalinas, yra žmogus“. Ar bus kada sužinotas tikras skaičius tų, kurie mirė Sibire, galvodami apie šiuos žodžius?

Penchenieriui neteko sutikti žmonių išsigelbėjusių nuo deportacijos. Vieną kartą, kai jis galvojo sutikęs, atsimeš j tylos mūrą, j išsigandusį vienos moters veidą. Ji drauge su savo universiteto profesorium, dar Stalinui gyvam esant, buvo suminti ir tik prie Chruščevo paleisti. Jie dar neatgavo lygsvarą po to, ką pergyveno stovyklos pragare. Ji prašė tyliu balsu išeiti. Prisiminimai, kurie ją persekioja yra tokie dideli, kad ji negali užmiršti. Jai „pavasaris“ nors ir atnešė laisvę,

dar neduoda drąsos pasipasakoti. Jie nenori nieko girdėti. Tokiems kaip ji „taikos valanda“ per vėlai išmušė.

Priešingai Penchenier sutiko „savanorius išveivius“. Ar ne keistas apibūdinimas? Šie „savanoriai“ buvo 1949 metų vieną birželio naktį sumiti. Jų buvo 60,000 iš vienos apylinkės. Visi 60,000 buvo sugrūsti į gyvulinus vagonus, leidžiant pasiimti tik tai ką turi ant nugaros, paskui po 18 dienų kelionės, iš kurių šešias dienas be maisto ir gėrimo, pasiekė Altajaus kalnus. Ten dideliame miške, darbovietės užveizdos jų laukė. Jie juos atydžiai apžiūrėjo, patikrindami dantis, raumenis, lygiai kaip „Dėdės Tomo Trobelėje“. Šiai gyvulių mūgei pasibaigus, vyrus, moteris ir vaikus apgyvendino barakuose pilnus ūtelių, kuriuose žiemą žmonės mirdavo nuo šalčio.

Tai nebuvo politiniai deportuo tieji, jie vadinosi „savanoriai išveiviai“. Tas jiems davė teisę j 60 kapeikų per dieną, kai duona kainavo 2 rubliai.

Pagaliau 1952 metais jiems leido grįžti. Bet dar ir šiandien jie nežino kodėl buvo deportuoti.

Galimas dalykas, kad Stalinas nematė kito būdo apgyvendinti Sibirą. Šitas gruzinas buvo j galvą įsikalęs senovės piramidžių statytojų metodus. Šitą „turtą“ jis tvarkydavo taip, kaip jam patiko.

Chruščevas pakeitė metodą. Penchenier dalyvavo viename propogandos mitinge, kur buvo renkami savanoriai j rytus. Naujieji Kremliaus valdovai suprato, kad jaunimas laisva valia sutinka važiuoti, jei jam pažada taigose nuotykius ir pasi-

NAUJOJI PASAULIO LIETUVIŲ ŽINYNO LAIDA BUS PILNESNĖ

Naujosios Pasaulio Lietuvių Žinyno laidos ruošimas jau daugiau negu įpusėtas.

A. Simučiai pradėjus naująją laidą ruošti, atsirado visa eilė mielių talkininkų, ko pasėkoje jis yra įsitikinęs, kad ši laida bus nepalyginamai pilnesnė už pirmąją. Be to, priimant dėmesin, kad šios laidos esminės dalys bus ir angliškai, kad ji

bus iliustruota ir turės platoką anglišką skyrių apie Lietuvą ir lietuvius, tai ji neabejotinai patarnaus ir mūsų tautos aspiracijų populiarinimui ir kita-taučių tarpe.

Vos pradėjus darbą vienas iš pirmųjų atsiliepė lietuviškų knygų bibliografas A. Ružancovas ir sutiko paruošti alfabetinį sąrašą „Laisvojo Pasaulio Lietuvių Mokslininkų ir Rašytojų Kūrybą 1950 - 1955“ ir taip pat laisvojo pasaulio lietuvių leidinių apžvalgą. Kun. Raila davė daug vertingų sugestijų angliškajam knygos skyriui, kun. dr. Prunskis paruošė anglišką straipsnį apie Romos Kat. Bažnyčios persekiojimą Lietuvoje bolševikų okupacijos metu, Vincas Rastenis ruošia straipsnį apie Lietuvos valdymą ir administracinį padalinimą bolševikų okupacijoje. J. Šlepetytis - apie Pas. Lietuvių Bendruomenę, Ligija Bieliukienė - apie Pabaltijo Moterų Tarybą ir liet. moterų veiklą tarptautinėse organizacijose, Juozas Audėnas - apie Liet. Taut. Sandarą ir Tėvynės Mylėtojų D-ją. Taipgi gauta eilė vertingų straipsnių apie Argentinos, Australijos, Brazilijos ir kitų šalių lietuvius.

Jungt. Amerikos Valstybėse didesnėms kolonijoms pakviesti atskirų miestų redaktoriai, kurie renka žinias ir ruošia straipsnius apie tų miestų lietuvius: visuomenininkus, profesionalus, biznierių ir t. t.

Ten kur dar žinių rinkėjų nėra, talkininkai kviečiami atsiliepti ir žinias siųsti: A. Simutis, 41 W. 82nd Street, New York 24, N. Y.

Chruščevas išsigando savo kūrinio...

